
Lady Liberty

TEKST: SASKIA BULTMAN-BEELE BEELD: JASON KRIEGER

Voordat ik mijn laptop openklap, haal ik eerst de kartonnen deksel van het doosje dat op mijn bureau ligt. Onder het adagium: een beeld zegt meer dan duizend woorden schud ik alle fotokaarten uit het doosje en kies er eentje uit. Op gevoel. Ik draai de kaart om en kijk.

Het vrijheidsbeeld straalt me tegemoet. *Lady Liberty*. Toepasselijk, denk ik glimlachend. Ze maakt me blij. Ik heb haar pas één keer eerder in handen gehad en ik weet dat het geen toeval is dat ze mij nu opnieuw bemoedigend aankijkt. Alsof ze wil zeggen: kijk nog maar een keer. Zoals ik wel vaker beelden meermaals onder ogen krijg. Zonnebloemen. Grafzerken. Mijn onderbewuste is kennelijk van alle markten thuis.

Door de ogen van *Lady Liberty* zie ik mezelf, tien jaar geleden. Met ingepakte koffers. Samen met mijn lief en twee dochters verhuizen we naar de Verenigde Staten. Naar *The land of endless opportunities*. Het oneindige tegemoet, met het einde in zicht. Iets langer dan een jaar nadat onze oudste dochter 'schoon' is verklaard na een behandeling tegen leukemie. In dienst van iets dat groter is dan ik, zeg ik mijn baan op. We vertrekken. Het afscheid moet vooral licht zijn. Een feestje. Geen tranen. Alsjeblieft geen verdriet. Het leven roept. Het is een prachtige werkkans voor mijn lief. Een avontuur voor ons alle vier. Dat de 'oude' Saskia dit nooit zou hebben gedaan, is begrijpelijk. Want toen was de dood nog geen reële optie. Dat de 'nieuwe' Saskia niet door iedereen wordt begrepen, is logisch. De dood is toch afgewend? In ieder geval voor nu. Ik negeer de vraagtekens van mijn ouders en een goede vriend. Voor wie doe ik dit? Is het een vlucht? Ik weet het niet. Ik wil het niet weten. Ik. Wil. Weg. Ook al veroorzaak ik daarmee onbedoeld onbegrijpelijk verdriet.

We verdwijnen van de radar. Opnieuw. Dit keer niet ongewenst en ongewild zes maanden lang in een academisch ziekenhuis, maar voor onbepaalde tijd naar de andere kant van de oceaan.

Lady Liberty. De fakkel die ze hoog in de lucht houdt, straalt hoop uit. Ze heeft het nodige te verduren gehad. Tijdens de

Eerste Wereldoorlog loopt ze flinke schade op door een explosie van Duitse deserteurs. Hoewel er alle reden was voor vrede is er kennelijk geen licht zonder donker. Als representatie van de Romeinse godin Libertas staat ze weliswaar symbool voor vrijheid, in eerste instantie was ze ongewenst. Een geschenk van Frankrijk aan de Verenigde Staten dat met moeite is aangenomen.

Het doet me denken aan mijn oma van moederskant. Enig kind en zelf moeder van vijf. Een vol huis. Kinderen. Een hond. Altijd plek om nog een mond te voeden. Anders dan haar eigen moeder, mijn overgrootmoeder. Zij liet mijn opa tijdens een van zijn eerste bezoeken bij mijn oma thuis zijn eigen voedselbonnen meenemen, ook al hadden ze genoeg. Ondanks alles was er een gevoel van tekort. Mijn oma, vrouw van een huisarts, die na het pensioen van haar man samen met hem emigreerde naar haar geliefde Frankrijk. Ik herinner me de vele vakanties die we daar hebben doorgebracht. We waren van harte welkom. Toch herinner ik me vooral haar korte lontje als ik en mijn zusje 'te veel' wilden. En de tranen die ze met moeite kon bedwingen bij het afscheid. Ik begreep het niet. Hoe kan een boze vrouw van buiten van binnen zo verdrietig zijn? Alsof ze bij het afscheid pas doorhad wat ze zou gaan missen. Ik blijf meer op haar te lijken dan ik ooit heb kunnen bedenken.

Als we richting douane lopen, draai ik me nog één keer om terwijl ik mijn eigen meisjes voortduw. Onbewust geïdentificeerd kan ik nog net een snik onderdrukken als ik mijn ouders en zusje steeds kleiner zie worden. Ze komen heus langs. Als de tijd rijp is en het stof is neergedaald.

Lady Liberty. Onder invloed van een proces van oxidatie is ze na verloop van jaren van kleur verschoten. Het roestige koperbruin heeft plaatsgemaakt voor haar huidige kleur groen. Een kleur die wonder boven wonder ook nog eens beter beschermt tegen de elementen.

Als we na tweeënhalf jaar terugkeren naar ons land van herkomst zijn we aan de buitenkant gegroeid. Van een gezin

---

van vier naar vijf. We beginnen opnieuw. Op een andere plek, dichterbij huis. En toch ver genoeg. Ik oefen met afstand en nabijheid. Na nog weer eens tweeënhalf jaar durven we het aan om weer wat dichterbij te komen. Als ik op een zonovergoten doordeweekse dag voor een tandartsbezoek in mijn geboortedorp moet zijn, kan ik het niet laten. Ik parkeer mijn auto iets verderop, bewust niet voor de deur. Ik wil ongezien om het hoekje kijken wat er nog van over is. 'Al vind ik niet meer dan ruïnes en spoken, het houdt mij nog vast. Ik kan nog niet breken met dat wat voorbij is', zingt Stef Bos in zijn *Lied Van Lot*. Ik volg al zo lang de beweging van het verleden. Ik wil weer vooruit. Het is alleen net alsof een onzichtbaar touw me naar achteren blijft trekken.

Het is maar een paar passen lopen als ik aan de overkant op de stoep even stilsta en snel een foto maak. Als ik iets verder loop, zie ik dat ze boven op de garage twee extra kamers hebben gebouwd. Precies zoals wij destijds voor ogen hadden, niet wetende dat ons nieuwbakken gezin zo kwetsbaar bleek. Ik zie wat er nog meer had gekund en waar we niet meer aan toe gekomen zijn en loop verder naar het parkje met bijbehorende speeltuin. Dit was onze voortuin. Perfect voor opgroeiende kinderen. Veel veiliger dan de doorgaande weg waaraan we nu wonen. En de achtertuin van dit huis ligt ook op het zuiden. Met het gedoe in onze huidige achtertuin is het verleidelijk om vast te klampen aan het verleden. Terwijl ik op het bankje tussen het groen mijmer over lang vervlogen tijden voel ik een intens verdriet opkomen. Ineens realiseer ik me dat ik mijn huis ben kwijtgeraakt. Mijn thuis. Mijn structuur. Het huis dat een herberg was voor zonnige feestjes, voor een huwelijksaanzoek, de geboorte van twee kinderen. En: het bijna-verlies van één van hen. Het huis werd een donkere plek en ik dacht eraan te ontkomen door te vertrekken. Naar een andere tijdzone. Terwijl ik uit alle macht weg wilde, ben ik helemaal vergeten om te rouwen.

Ik haal een paar keer diep adem en omarm met heel mijn hart de aangeboden herkansing. Als ik tussen mijn tranen door naar links kijk, zie ik voor het eerst het stenen beeld waarvan ik gewoon zeker weet dat het er al jaren staat. Het is een beeld van twee mensen die elkaar vasthouden. Ze troosten en steunen elkaar. Ik stuur mijn lief een foto van het beeld en een berichtje waarin ik mijn ervaring met hem deel. Inmiddels vinden we elkaar in wat we beiden verloren zijn. Samen. En apart.

Als ik na een tijdje naar onze huidige woonplaats rijd, hoor ik alleen maar dansnummers op de radio. Het leven wil geleefd worden. Met alles wat erbij hoort. Zo is het. Na rouwen volgt betekenisgeven. Als ik thuiskom, roep ik enthousiast: zullen we naar Amerika gaan? Niet voorgoed. Op vakantie. Een trip down memory lane. Meteen denk ik: kunnen we het wel

---

betalen? En is het eigenlijk wel ecologisch verantwoord? Kan ik het nog maken om te vliegen in deze tijd? Dan hoor ik de woorden van Phoenix-trainer Jaron Reisman: 'Een mens die goed voor zichzelf zorgt, zal zijn potentieel benutten en ook in staat zijn om goed voor de aarde te zorgen.' Hoe benut ik mijn potentieel? In ieder geval door eerst mezelf welkom te heten. Dan kan ik contact maken en verbinding zoeken. Herinneringen ophalen en nieuwe herinneringen maken. Samen met mijn lief en drie dochters. Misschien kan ik zelfs het graf van mijn lieve vriendin bezoeken die afgelopen jaar, nota bene op mijn verjaardag, is overleden.

Lady Liberty. Verlost van de ketens. Met de onafhankelijkheidsverklaring bij de hand. In potentie is dit een reis van zegeningen tellen én verlies aannemen. Voor mij van wezenlijk belang om van betekenis te zijn, zodat ik de zelfsabotage misschien eindelijk achter me kan laten. Want hoeveel geluk kan een mens hebben? Zijn glimlach spreekt boekdelen. In ieder geval gaan we haar bezoeken, denk ik. *Lady Liberty.*

'Oh, dat is mijn land!', roept ze de volgende dag verrukt. Ze is naarstig op zoek naar plakband voor een knutselwerk en ziet de fotokaart met het vrijheidsbeeld. Ik draai me om en kijk haar aan. Acht jaar is ze inmiddels. De jongste van de drie en zo trots als een pauw dat ze als enige ook een Amerikaans paspoort heeft. Ze staat gewoon voor mijn neus. De grootste zegen uit die tijd.

Lady Liberty. Wat een vrijheid! 🇺🇸